

POSTANOWIENIE

Dnia 22 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Dobrowolski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Paweł Księżak

w sprawie ze skargi E. Ż. na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Lublinie w sprawie o sygn. II AKa 89/10,

po rozpoznaniu na posiedzeniu bez udziału stron w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 22 listopada 2021 r.,

na podstawie art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy

z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz. U. 2018, poz. 75),

- 1. pozostawia skargę bez rozpoznania;**
- 2. pozostawia wniosek skarżącego o zwolnienie od opłaty bez rozpoznania;**
- 3. zwalnia skarżącego od kosztów niniejszego postępowania, obciążając nimi Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

E. Ż. (dalej: skarżący) pismem z 2 czerwca 2022 r., które wpłynęło do Sądu Najwyższego 14 czerwca 2022 r., złożył do Sądu Najwyższego Izba Kama skargę zatytułowaną „Skarga na naruszenie prawa strony do rozpoznania Sprawy w

postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki i przewlekłości”. W uzasadnieniu skarżący wskazał, że złożył do Sądu Apelacyjnego w Lublinie II Wydziału Karnego w dniu 20 września 2021 r. wniosek o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 3 maja 2010 r., „z powodu braku podpisu, jako czytelnego”. Dalej, E.Ż. podnosi także, że pomimo upływu 9 miesięcy od wniesienia przez niego wniosku o wznowienie postępowania Sąd Apelacyjny w Lublinie – w myśl art. 544 § 2 k.p.k. – nie przekazał wniosku do Sądu Najwyższego, jako sądu właściwego do jego rozpoznania.

W odpowiedzi na skargę pełnomocnik Prezesa Sądu Apelacyjnego w Lublinie wniósł o odrzucenie skargi w całości jako niedopuszczalnej, albo w razie przyjęcia do rozpoznania o jej oddalenie w całości jako bezzasadnej oraz o zasądzenie od skarżącego na rzecz Skarbu Państwa zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że skarga na przewlekłość nie może dotyczyć postępowania o sygnaturze akt. II AKa 89/10, gdyż zostało ono już prawomocnie zakończone. Zdaniem pełnomocnika Prezesa Sądu Apelacyjnego w Lublinie niemożliwe jest, aby skarga ta dotyczyła postępowania już prawomocnie zakończonego. Ponadto według twierdzeń skarżącego w dniu 20 września 2021 r. wniósł on do Sądu Apelacyjnego w Lublinie II Wydziału Karnego wniosek o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie w sprawie o sygnaturze akt II AKa 89/10 „z powodu braku podpisu, jako czytelnego”. Jednak, zdaniem pełnomocnika Prezesa, takie pismo nigdy nie wpłynęło do Sądu Apelacyjnego w Lublinie, a więc nie zostało wszczęte postępowanie w przedmiocie wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie i nie toczy się żadne postępowanie w przedmiocie wznowienia postępowania w sprawie o sygn. akt: II AKa 89/10 (IV K 433/08), co czyni złożoną skargę bezprzedmiotową, a co za tym idzie niedopuszczalną i zasługującą na odrzucenie.

Sąd Najwyższy podkreśla, że ponieważ skarga dotyczyła przewlekłości postępowania przed Sądem Apelacyjnym, w myśl art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy

w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2018, poz. 75, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”) w zw. z art. 26 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. 2021, poz. 1904 z późn. zm.), podlegała ona właściwości rzeczowej Sądu Najwyższego – Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Skarg Publicznych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skargę na przewlekłość wniesioną przez E. Ż. należy uznać za niedopuszczalną z mocy ustawy, jednak ze względów innych niż te, które zostały wskazane przez pełnomocnika Prezesa Sądu Apelacyjnego w Lublinie.

Strona może wnieść skargę na przewlekłość, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (art. 2 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość).

Przepis art. 3 ustawy o skardze na przewlekłość, określa zamknięty katalog postępowań, co do których możliwe jest wniesienie skargi na przewlekłość. W katalogu tym nie zostało uwzględnione postępowanie w przedmiocie czynności sądu mających na celu wszczęcie postępowania wznowieniowego z urzędu. Przyjmuje się, że skarga na przewlekłość nie przysługuje na czynności sądu mające na celu rozpoznanie wniosku o wszczęcie postępowania wznowieniowego. Złożenie wniosku „sygnalizacyjnego” o wznowienie postępowania z urzędu, nie jest równoznaczne z wszczęciem postępowania w przedmiocie wznowienia postępowania (postanowienia Sądu Najwyższego z: 27 lipca 2012 r., KSP 8/12; 8 lipca 2015 r., KSP 8/15; 22 stycznia 2019 r., I NSP 53/18; 30 czerwca 2021 r., I NSP 40/21). Dotyczy to także sytuacji, gdy wniosek o wznowienie postępowania karnego został, po zbadaniu akt sprawy i uznaniu braku podstaw do skierowania wniosku na posiedzenie, w celu wznowienia postępowania, zarządzeniem sędziego dołączony do akt sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 marca

2005 r., SPW 2/05).

Sprawa o rozpoznanie wniosku o wznowienie postępowania z urzędu nie jest bowiem „sprawą” w rozumieniu art. 2 ustawy o skardze na przewlekłość czy art. 6 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 4 listopada 1950 r. (Dz.U. 1993, nr 61, poz. 284) w zw. z dyspozycją art. 1 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość. Trzeba podnieść, że *de facto* wznowienie postępowania ukierunkowane pozostaje na ponowne rozpoznanie i rozstrzygnięcie sprawy, która to została już prawomocnie osądzona. W powyższym zatem zakresie postępowanie wywołane wnioskiem o wznowienie postępowania z urzędu nie jest w żadnym razie (czy to w ujęciu przedmiotowym czy podmiotowym) nową sprawą, lecz jednak w dalszym ciągu jest rozpoznawaniem sprawy prawomocnie już rozstrzygniętej, skoro celem wnioskującego jest doprowadzenie do tego, aby sprawa prawomocnie rozstrzygnięta była rozpoznana na nowo. Orzecznictwo europejskie jest od dawna konsekwentne, że gwarancje z art. 6 Konwencji nie mają zastosowania do postępowań, w których dąży się do wznowienia postępowania zakończonego ostatecznym wyrokiem (patrz m.in. decyzje Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 26 października 2004 r., nr 13990/04, LEX nr 145734; z 15 marca 2005 r., nr 51744/99, LEX nr 148873; decyzja Europejskiej Komisji Praw Człowieka z 17 stycznia 1995 r., nr 25084/94, LEX nr 40881). Wyrażony powyżej pogląd znalazł także aprobatę w polskiej doktrynie prawa (zob. m.in. Cz. Kłak, *Skarga na przewlekłość postępowania karnego a Europejska Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności*, Rzeszów 2011, s. 63).

W postępowaniu wznowieniowym, które w sprawach karnych może w pewnych sytuacjach być wszczęte również z urzędu, nie bada się zasadniczego dla sprawy przedmiotu. Postępowanie to zmierza do analizy przesłanek, które mogą powodować wzruszenie wydanego już prawomocnego orzeczenia sądowego, które korzysta z domniemania prawidłowości w drodze nadzwyczajnego środka, jakim jest instytucja wznowienia postępowania.

Sąd Najwyższy w niniejszym składzie nie podziela wątpliwości, wedle których powyższe stanowisko jest „dyskusyjne”, a ustawodawca krajowy powinien zrealizować dalej idący standard ochrony i – niezależnie od uregulowań

konwencyjnych – utworzyć w ustawie taki środek (zob. np. M. Romańska, *Pozainstancyjne środki ochrony prawnej*, Warszawa 2013, str. 153-154). Nie sposób zaakceptować tezy, że ugruntowane orzecznictwo europejskie było niewystarczające w zakresie zapewnienia realnych standardów rzetelnego procesu, którego istotnym elementem jest obowiązek rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki i regulacje krajowe należałoby w związku z tym rozszerzyć.

Sąd Najwyższy podkreśla jednak, że nie jest prawdziwe twierdzenie pełnomocnika Prezesa Sądu Apelacyjnego w Lublinie, iż objęty skargą wniosek nie został wniesiony do Sądu Apelacyjnego w Lublinie. Analiza akt sprawy stanowczo zaprzecza temu stanowisku, albowiem w tomie XIV akt sprawy o sygn. II AKa 89/10 na karcie nr 2786 i n. znajduje się potwierdzenie wniesienia przedmiotowego wniosku w dniu 23 września 2021 r. (data prezentaty Sądu Apelacyjnego w Lublinie) wraz z wnioskiem i adnotacją sędziego o wydaniu w dniu 30 listopada 2021 r. zarządzenia o dołączeniu wniosku do akt. Przy czym, ze względu na to, iż notatka ta została sporządzona odręcznie nieczytelnym charakterem pisma, niejasna pozostaje przyczyna, dla której podjęto decyzję o dołączeniu wniosku do akt sprawy, bez dalszego procedowania w jego sprawie. Można doszukiwać się jej w okoliczności, iż wniosek pozostawał w korelacji z wydanym już postanowieniem Sądu Najwyższego z 30 września 2021 r. (III KO 70/21) w sprawie o odmowie przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania z urzędu wobec jego oczywistej bezzasadności. Należy jednak zauważyć, że orzeczenie to dotyczyło innego wniosku złożonego przez E. Ź. (obejmującego inne zarzuty), a mianowicie wniosku z 23 sierpnia 2021 r.

Mimo wskazanych powyżej istotnych rozbieżności odnoszących się do stanu faktycznego, Sąd Najwyższy oceniając przesłanki dopuszczalności niniejszej skargi, doszedł do przekonania, iż stosownie do art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość, należało pozostawić ją bez rozpoznania, ze względów wskazanych powyżej.

W konsekwencji, również wniosek skarżącego o zwolnienie od opłaty stałej od skargi na przewlekłość należało pozostawić bez rozpoznania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 grudnia 2011 r., KSP 11/11), uznając go za bezprzedmiotowy.

Sąd Najwyższy nadto zważając, że istnieją podstawy do uznania, że uiszczenie kosztów na rzecz Skarbu Państwa byłoby dla skarżącego, który jest nadal pozbawiony wolności, zbyt uciążliwe, na podstawie przepisu art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość, zwolnił go od kosztów niniejszego postępowania.

[as]